

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

งานวิจัยเรื่องสุญญรูปในข้อความต่อเนื่องภาษาเขมรมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สุญญรูปที่ปรากฏในข้อความต่อเนื่องภาษาเขมร งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากงานเขียนภาษาเขมร 3 ประเภท คือ ข่าวจำนวน 60 ข่าว บทความในนิตยสารจำนวน 10 บทความ และปาฐกถาของผู้นำทางสังคม จำนวน 5 บท ผู้วิจัยนำเสนอเนื้อหาในบทนี้ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์สุญญรูปในข้อความต่อเนื่องภาษาเขมรผู้วิจัยประยุกต์แนวทางการวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความที่เสนอโดย ฮัลลidayและฮาซัน (Halliday and Hasan : 1976) และเบอแกรนด์และเดรสเลอร์ (Beaugrande and Dressler : 1981) ที่เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกลไกการแสดงความสัมพันธ์ของข้อความที่ปรากฏต่อเนื่องกัน สุญญรูปในข้อความต่อเนื่องภาษาเขมรมีดังนี้

1. สุญญรูปหน่วยนาม

หน่วยนามเป็นหน่วยทางภาษาที่ประกอบด้วยคำนามเดี่ยว คำนามกับส่วนขยาย หรือเรียกว่านามวลี หรือคำที่ทำหน้าที่เหมือนคำนาม หน่วยนามอาจทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน หน่วยกรรม (ทั้งหน่วยกรรมตรงหรือหน่วยกรรมรอง) หรือส่วนเติมเต็มของประโยค โดยมีคำนามเป็นหน่วยหลักหรือหน่วยแก่น สุญญรูปหน่วยนามคือหน่วยนามที่ไม่ปรากฏรูปภาษาในโครงสร้างผิว แต่ยังคงปรากฏความหมายและหน้าที่ในโครงสร้างลึก สุญญรูปหน่วยนามจำแนกประเภทย่อยได้ดังนี้

1.1. คำนาม คือการใช้สุญญรูปเพื่อละคำนามออกจากข้อความ แม้ว่าคำนามถูกละออกจากข้อความแล้ว แต่ยังคงปรากฏหน้าที่และความหมายอยู่ การใช้สุญญรูปเพื่อละคำนามออกจากข้อความพบสุญญรูปตั้งแต่ 1-5 ตำแหน่ง นอกจากนี้ ในกรณีที่ตำแหน่งของสุญญรูปอยู่ห่างจากคำนามมีแนวโน้มว่าโครงสร้างของสุญญรูปกับคำนามเกิดในโครงสร้างเดียวกัน ผู้วิจัยเรียกกลไกลักษณะดังกล่าวนี้ว่าการบ่งชี้ตำแหน่งและความหมายของสุญญรูป เพื่อช่วยแนะความหมายของการสื่อความ โครงสร้างที่ปรากฏสุญญรูปกับโครงสร้างที่คำนามปรากฏด้วย คือ “คำนาม/สุญญรูป(ประธาน) + คำช่วยกริยา (สิ่ง) + คำกริยา + คำนาม (กรรม)”

1.2. นามวลี คือการใช้สุญญรูปเพื่อละหน่วยทางไวยากรณ์ที่มีคำนามกับส่วนขยาย หน่วยแก่นของวลีประกอบด้วยคำนาม และส่วนขยายที่ประกอบด้วยคำที่สามารถปรากฏในโครงสร้างนามวลีในภาษาเขมรได้ อาทิ คำคุณศัพท์ คำบอกจำนวน หรือหน่วยแสดงความเป็นเจ้าของ ฯลฯ สุญญรูปที่ละนามวลีจำแนกได้เป็น

1.2.1 การละทิ้งนามวลี คือการละนามวลีที่ประกอบด้วยคำนามกับส่วนขยาย เมื่อนามวลีถูกละออกไปแล้วสุญญรูปจะเข้าแทนที่และแสดงความหมายเดียวกับนามวลีที่ปรากฏนำมา ก่อน จากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยพบว่านามวลีที่แสดงความหมายพหูพจน์และบ่งความหมายไม่ชี้เฉพาะ สามารถละออกจากข้อความได้โดยใช้สุญญรูปในตำแหน่งที่ตามมา ทั้งนี้สุญญรูปยังคงแสดงความหมาย พหูพจน์และบ่งความหมายไม่ชี้เฉพาะเหมือนกับนามวลีที่ปรากฏนำมาก่อน

1.2.2 การละบางส่วนของนามวลี คือ การละส่วนขยายหรือหน่วยแก่นใน นามวลี โดยมากการละบางส่วนของนามวลีส่วนที่ถูกละออกจากข้อความมักเป็นส่วนขยาย ดังนี้

1) การละส่วนขยาย คือการละส่วนที่ทำหน้าที่ขยายหน่วยแก่นใน นามวลี อาทิ การละ **ณที่ ๒** **ชั้น "สีขาว 2 หลัง"** ในโครงสร้างนามวลี **ณที่ ๒ ชั้น "บ้านสีขาว 2 หลัง"** ที่เคยปรากฏมาแล้วครั้งหนึ่ง ข้อความที่ปรากฏตามมาจึงปรากฏเฉพาะรูปภาษาของหน่วยแก่นใน นามวลี แม้ว่าส่วนขยายจะถูกละไปแล้วแต่ทั้งสองส่วนยังคงแสดงความหมายในข้อความ

2) การละหน่วยแก่น คือการละส่วนที่ทำหน้าที่เป็นแก่นในนามวลี คือ คำนาม โดยปรากฏรูปภาษาเฉพาะส่วนขยาย ส่วนรูปภาษาของหน่วยแก่นถูกละออกไปแล้ว แม้ว่าผู้วิจัย พบตัวอย่างที่ละหน่วยแก่นไม่มาก แต่ก็ยืนยันให้เห็นว่าเมื่อจะเข้าใจความหมายของหน่วยแก่น รูปภาษา ดังกล่าวสามารถละออกจากข้อความได้เช่นกัน โดยความหมายยังสมบูรณ์และไม่ผิดไวยากรณ์

1.3. คำสรรพนามและคำที่ทำหน้าที่เหมือนคำสรรพนาม สุญญรูปที่ละคำสรรพนามและ คำที่ทำหน้าที่เหมือนคำสรรพนามมีดังนี้

1.3.1 คำสรรพนาม คือ การใช้สุญญรูปละคำที่ใช้อ้างถึงบุคคลเพื่อใช้แทน ผู้พูด ผู้ฟัง และผู้ถูกกล่าวถึง โดยไม่ต้องกล่าวรูปภาษาเดิมซ้ำหลายครั้ง จากการวิเคราะห์ข้อมูลยังพบว่าคำ สรรพนามที่ถูกละออกไปจากข้อความอาจมีมากกว่าหนึ่งตำแหน่ง แต่ในข้อความที่ตามมาต้องไม่มีหน่วย ภาษาอื่นทำหน้าที่เป็นหน่วยประธานของประโยคต่อไป

1.3.2 คำที่ทำหน้าที่เหมือนคำสรรพนาม คือ การใช้สุญญรูปเพื่อละคำที่เดิมเป็น คำนามแต่นำมาใช้ทำหน้าที่เหมือนคำสรรพนาม แทนบุรุษที่ 1 บุรุษที่ 2 หรือบุรุษที่ 3 จำแนกได้ดังนี้

1) คำเรียกอาชีพ/ตำแหน่ง คือ คำบอกความรู้ ความชำนาญ หรือบอก ความรับผิดชอบในหน้าที่การงานอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น คำว่า **เชณวี** "นายความ" คำกลุ่มนี้ใช้เรียกแทน บุคคล ที่สามารถแสดงความหมายพหูพจน์ได้โดยเติมหน่วยคำ เช่น **กรุช** "กลุ่ม" **ตุก** "พวก" เมื่อสุญญรูป เข้าแทนที่รูปภาษาเดิมที่เป็นคำเรียกอาชีพ/ตำแหน่งและแสดงความหมายพหูพจน์ ความหมายของ ข้อความยังคงเดิม ผลการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่าสุญญรูปที่ละคำเรียกอาชีพ/ตำแหน่งปรากฏได้ถึง 6 ตำแหน่ง ในกรณีที่คำเรียกอาชีพ/ตำแหน่งมีคำสรรพนาม **เณก** "คุณ ท่าน" นำหน้า เมื่อต้องการเข้าใจความหมาย รูป ภาษาของคำเรียกอาชีพ/ตำแหน่งจะละออกจากข้อความ โดยคำสรรพนาม **เณก** "คุณ ท่าน" ยังเป็นรูป

ภาษาที่ต้องปรากฏในข้อความในตำแหน่งที่ตามมาเสมอ หากละคำสรรพนามดังกล่าวออก ข้อความจะสื่อความไม่ได้และผิดไวยากรณ์

2) คำบอกสถานภาพบุคคล คือ คำบอกสภาพทางเพศ (ชายหรือหญิง) วัย (เด็ก ผู้ใหญ่ หรือแก่) สถานภาพทางสังคม ราชทินนาม หรือฐานันดรศักดิ์ แบ่งเป็นการละคำบอกสถานภาพบุคคลเดี่ยว ที่ไม่ปรากฏส่วนขยายคำบอกสถานภาพบุคคล และการละคำบอกสถานภาพบุคคลและส่วนขยาย คือ การละทั้งคำบอกสถานภาพบุคคลกับส่วนขยาย โดยส่วนขยายมักบ่งความหมายเพิ่มอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น บ่งลักษณะเฉพาะ บ่งเพศ ฯลฯ ทั้งนี้ผู้วิจัยยังพบว่าคำบอกอาชีพยังเป็นส่วนขยายของคำบอกสถานภาพบุคคลได้ โดยมีโครงสร้างเป็นคำบอกสถานภาพบุคคล+คำบอกอาชีพ ทั้งนี้หน่วยแก่นทางความหมายอยู่ที่คำบอกสถานภาพ เมื่อสุญญรูปเข้าแทนที่รูปภาษาเดิมคำบอกสถานภาพบุคคลซึ่งเป็นหน่วยแก่นทางความหมายและคำบอกอาชีพที่เป็นส่วนขยายจะถูกละออกจากข้อความ

3) คำเรียกชื่อเฉพาะบุคคล คือ การใช้สุญญรูปเพื่อละคำที่ใช้เรียกและระบุตัวตนบุคคล โดยคำเรียกชื่อเฉพาะบุคคลจะทำหน้าที่เหมือนคำสรรพนามบุรุษที่ 2 หรือบุรุษที่ 3 คำเรียกชื่อเฉพาะบุคคลปรากฏร่วมกับคำสรรพนามด้วยก็ได้ อาทิ **เณก** "คุณ" หรือคำที่ทำหน้าที่เหมือนคำสรรพนาม อาทิ **นาง** "นาง" **หูก** "คุณ" โดยคำทั้งสองเป็นรูปภาษาที่จำเป็นต้องปรากฏซ้ำครั้งที่สอง แม้ว่าคำเรียกชื่อเฉพาะบุคคลจะถูกละออกจากข้อความแล้วก็ตาม

4) คำเรียกญาติ คือการใช้สุญญรูปเพื่อละคำที่ใช้เรียกผู้ที่มีความสัมพันธ์ทางสายเลือด มีความสัมพันธ์จากการแต่งงาน หรือใช้เรียกผู้ที่ไม่ได้มีความสัมพันธ์ทางสายเลือด โดยปกติคำเรียกญาติเป็นคำนามแต่ในบริบทข้อมูลคำดังกล่าวทำหน้าที่เหมือนคำสรรพนาม

2. สุญญรูปหน่วยกริยา

หน่วยกริยาคือหน่วยทางภาษาที่ประกอบด้วยกริยาเดี่ยว กริยาเรียง (serial verb) หรือกริยากับส่วนขยาย ในโครงสร้างทางไวยากรณ์หน่วยกริยาเป็นกริยาวลีที่มีคำกริยาเป็นหน่วยแก่นของวลีสุญญรูปหน่วยกริยาจำแนกได้ดังนี้

2.1 กริยาเดี่ยว คือคำกริยาคำเดียวที่ปรากฏเป็นหน่วยแก่นของโครงสร้างกริยาวลี โดยมีคำช่วยกริยาหรือไม่ก็ได้ รูปภาษาของกริยาเดี่ยวสามารถละออกไปในการกล่าวซ้ำครั้งที่ 2 โดยที่ข้อความยังสามารถสื่อความได้สมบูรณ์และไม่ผิดไวยากรณ์ กริยาเดี่ยวที่ถูกละออกจากข้อความอาจมีได้มากกว่าหนึ่งตำแหน่ง โดยทุกตำแหน่งยังคงแสดงความหมายเหมือนกับรูปภาษาที่นำมาก่อน ในกรณีที่กริยาเดี่ยวมีคำช่วยกริยาปรากฏหน้า อาทิ **ฉัน** “อยาก” **ต้องการ** “ต้องการ” หรือ คำปฏิเสธ **ไม่** หรือ **ไม่** ในการซ้ำความหมาย รูปภาษาที่ถูกละออกจากข้อความคือกริยาเดี่ยว ส่วนคำช่วยกริยาหรือคำปฏิเสธเป็นหน่วยภาษาที่ต้องปรากฏรูป ผลการวิจัยครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่าหากละคำช่วยกริยาหรือคำปฏิเสธไปพร้อมกับกริยาเดี่ยวจะทำให้ข้อความผิดไวยากรณ์ในภาษาเขมร

2.2 กริยาเรียง คือโครงสร้างกริยาวลีที่ประกอบด้วยคำกริยาตั้งแต่สองคำขึ้นไปปรากฏเรียงต่อกัน โดยไม่มีคำอื่นมาแทรก ความหมายของกริยาเรียงในภาษาเขมรมีหลายลักษณะทั้งบ่งทิศทาง บ่งผลการกระทำ บ่งจุดมุ่งหมาย หรือบ่งลักษณะอาการ (manner) ด้วยเหตุที่กริยาเรียงมีคำกริยาหลายคำ สุนทรูรูปจึงเข้ามามีบทบาทแทนการกล่าวซ้ำรูปภาษาของกริยาเรียง ผู้วิจัยยังพบว่าเมื่อข้อความต้องการเพิ่มความหมายของหน่วยกริยาเรียงในตำแหน่งที่ปรากฏซ้ำครั้งที่ 2 สามารถเติมคำกริยาอื่นที่มีความหมายเป็นไปในทำนองเดียวกัน แม้ว่ารูปภาษาของกริยาเรียงดังกล่าวจะถูกถอดออกไป แต่กริยาเรียงที่ถูกถอดออกไปและกริยาที่เติมเข้ามาจะแสดงความหมายร่วมกัน

2.3 กริยาและส่วนขยาย เป็นส่วนภาคแสดงของประโยคในภาษาเขมร ซึ่งประกอบด้วยกริยาหลัก คำหน้ากริยา คำวิเศษณ์ หน่วยนามที่ทำหน้าที่เป็นกรรมของข้อความ หรือส่วนเติมเต็ม สุนทรูรูปจะปรากฏแทนรูปภาษาดังกล่าวได้ สำหรับโครงสร้างของหน่วยกริยาที่ประกอบด้วย คำปฏิเสธ + คำหน้ากริยา + คำกริยา + ส่วนขยาย เมื่อจะซ้ำความหมายทั้งสามส่วนสามารถถอดออกจากข้อความ โดยที่ความหมายปฏิเสธยังคงแสดงอยู่ในข้อความ

3. สุนทรูรูปหน่วยอนุพากย์

อนุพากย์คือหน่วยทางภาษาที่ประกอบด้วยคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป และต้องมีคำกริยาทำหน้าที่เป็นภาคแสดงของอนุพากย์ โดยจะมีคำนามทำหน้าที่เป็นประธานในอนุพากย์หรือไม่ก็ได้ เดิมอนุพากย์มีฐานะเป็นประโยค แต่เมื่อปรากฏซ้อนประโยคหลักแล้วจึงลดฐานะเป็นเพียงส่วนของประโยค ข้อความต่อเนื่องที่ปรากฏหน่วยอนุพากย์ เมื่อต้องการซ้ำความหมายสามารถถอดออกจากข้อความได้ สุนทรูรูปหน่วยอนุพากย์แบ่งได้ดังนี้

3.1 สุนทรูรูปที่ละทั้งอนุพากย์ คือการละรูปภาษาทั้งอนุพากย์ที่เคยปรากฏนำมาก่อนแล้วออกจากข้อความ การละทั้งอนุพากย์ยังจำแนกได้เป็น สุนทรูรูปที่ละอนุพากย์คุณศัพท์ เป็นหน่วยไวยากรณ์ที่ทำหน้าที่ขยายหน่วยประธานหรือหน่วยกรรม สุนทรูรูปที่ละอนุพากย์หลัก เป็นส่วนของประโยคที่ลดฐานะ โดยทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยประโยคโดยทำหน้าที่เป็นกริยากรรม หรือเป็นหน่วยประโยคมากกว่าหนึ่งหน่วย สุนทรูรูปที่ละอนุพากย์นาม เป็นหน่วยประโยคที่ลดฐานะลงแล้วทำหน้าที่เหมือนนามวลี อาจเป็นหน่วยประธาน หน่วยกรรมตรง หรือกรรมรอง และสุนทรูรูปที่ละอนุพากย์วิเศษณ์ เป็นหน่วยที่ทำหน้าที่ขยายหน่วยแก่นของภาคแสดง สุนทรูรูปและอนุพากย์วิเศษณ์ที่ปรากฏนำมาก่อนจะขยายคำกริยาเดียวกันเสมอ

3.2 สุนทรูรูปที่ละบางส่วนของอนุพากย์ คือการละส่วนใดส่วนหนึ่งของอนุพากย์ที่ปรากฏนำมาก่อน โดยในตำแหน่งที่ปรากฏสุนทรูรูปจะมีการซ้ำรูปภาษาบางส่วนของอนุพากย์ที่ปรากฏนำมาก่อน ส่วนขยายของอนุพากย์เมื่อจะซ้ำความหมายสามารถถอดออกจากข้อความ ในขณะที่หน่วยแก่นของอนุพากย์ยังต้องซ้ำรูปภาษาเดิมเพื่อให้ผู้รับสารสามารถเชื่อมโยงความหมายของอนุพากย์กับสุนทรูรูปได้

อภิปรายผล

งานวิจัยเรื่อง “สุญญรูปในข้อความต่อเนื่องภาษาเขมร” ผู้วิจัยนำแนวคิดทางด้านภาษาศาสตร์ประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์กลไกการใช้สุญญรูปและจำแนกประเภทของสุญญรูป ผลการวิจัยทำให้เกิดความรู้ด้านวากยสัมพันธ์ภาษาเขมรในระดับที่สูงกว่าประโยค จากการวิเคราะห์ข้อมูล การสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มกับผู้พูดภาษาเขมร ผู้วิจัยมีประเด็นในการอภิปรายผลดังนี้

สุญญรูปปรากฏในข้อความต่อเนื่องภาษาเขมรเมื่อข้อความนั้นๆ ต้องการซ้ำความหมายของหน่วยภาษาที่ปรากฏนำมาก่อนแล้วแต่ไม่ต้องการซ้ำรูป รูปภาษานั้นจึงถูกละออกจากข้อความในตำแหน่งที่ตามมา เมื่อข้อความใช้สุญญรูปต้องคำนึงถึงความหมายที่สื่อให้เข้าใจ “ความ” และต้องคำนึงถึงโครงสร้างไวยากรณ์ในภาษาเขมรด้วย ทั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าสุญญรูปจะปรากฏเสมอเมื่อข้อความต่อเนื่องใช้การเชื่อมโยงความโดยการซ้ำรูปภาษานั้นมาแล้วครั้งหนึ่ง กล่าวคือ เมื่อรูปภาษาปรากฏซ้ำมาแล้วสองครั้ง หากต้องซ้ำความหมายเดิมอีก สุญญรูปจะเข้าแทนที่รูปภาษาเดิมที่ถูกละออกไป

ในข้อความต่อเนื่องหนึ่งๆ สุญญรูปปรากฏได้ตั้งแต่ 1 – 6 ตำแหน่ง โดยปรากฏในโครงสร้างเดียวกัน กล่าวคือ รูปภาษาที่นำมาก่อนเป็นหน่วยแก่นของโครงสร้างนามวลีบ่งปริมาณหรือจำนวน สุญญรูปทุกตำแหน่งก็จะเป็นหน่วยแก่นของโครงสร้างนามวลีด้วย ในทำนองกลับกันสุญญรูปหนึ่งตำแหน่งสามารถหลายวลีได้ จากตัวอย่างที่พบคือสุญญรูปเข้าแทนที่นามวลีถึง 10 นามวลี โดยทุกวลีมีโครงสร้างแบบเดียวกันคือ คำนาม + คำบอกจำนวน + (คำลักษณนาม) การวิเคราะห์สุญญรูปในงานวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นว่าการซ้ำความหมายของหน่วยภาษาหนึ่งๆ ไม่จำเป็นต้องซ้ำรูปภาษาเดิม ความหมายของข้อความก็ยังสมบูรณ์และไม่ผิดไวยากรณ์ในภาษาเขมร ผลจากการวิจัยครั้งนี้สัมพันธ์กับแนวคิดที่เสนอโดยเบอแกรนด์และเดรสเรอ¹ ว่ากลไกการแสดงความสัมพันธ์ทางความหมายระหว่างประโยคอาศัยการเกาะเกี่ยวความ ซึ่งเป็นกลไกหนึ่งในการเชื่อมโยงความหมายระหว่างข้อความ แม้ว่ารูปภาษาจะถูกละออกจากข้อความโดยใช้สุญญรูปเข้าแทนที่แล้ว แต่ความหมายและหน้าที่ยังคงปรากฏอยู่

การเชื่อมโยงความหมายระหว่างสุญญรูปกับรูปภาษาที่ปรากฏนำมาก่อนในภาษาเขียน หน่วยภาษาทั้งสองสามารถเชื่อมโยงความหมายต่างย่อหน้าได้ ผู้วิจัยพบรูปภาษาที่ปรากฏนำมายุในย่อหน้าที่ 1 ส่วนสุญญรูปที่ละรูปภาษาเดิมปรากฏในย่อหน้าที่ 3 การเชื่อมโยงความหมายต่างย่อหน้าต้องอาศัยกระบวนการเกาะเกี่ยวทางความหมายระหว่างย่อหน้า จากการสนทนากลุ่มผู้พูดภาษาเขมรให้ข้อมูลตรงกันว่า ผู้รับสารต้องวิเคราะห์ความหมายของหน่วยภาษาที่ถูกละออกจากข้อความจึงจะเข้าใจความหมายโดยรวมของข้อความนั้นได้ ประเด็นนี้สัมพันธ์โดยตรงกับแนวคิดที่เสนอโดยโรนัลด์ คาร์เตอร์และแองเจลา ก็อดดาร์ด² ว่าการจะเข้าใจความหมายและไวยากรณ์ในภาษาเขียนต้องเข้าใจกลไกการ

¹ Robert Alain Beaugrande and Wolfgang Ulrich Dressler, *Introduction to Text Linguistics* (London : Longman, 1981)

² Ronald Carter and Angela Goddard, *How to Analyse Texts*, (New York : Routledge, 2016)

เชื่อมโยงความก่อน อย่างไรก็ตามก็ตีสัญญาณรูปที่ปรากฏในข้อความต่อเนื่องภาษาเขมรเป็นส่วนหนึ่งของการเชื่อมโยงความที่ช่วยลดความพืดเพื่อยโดยไม่ต้องกล่าวซ้ำรูปภาษาเดิม เมื่อรูปภาษาหนึ่งถูกละออกไปจากข้อความแล้วผู้รับสารต้องวิเคราะห์ความหมายของหน่วยภาษาดังกล่าวจึงจะเข้าใจความหมายของข้อความโดยรวมได้ ซึ่งสอดคล้องกับฮัลลiday³ ที่ได้เสนอไว้ว่าเมื่อข้อความต่อเนื่องมีการละรูปภาษาออกจากข้อความแล้ว การจะเข้าใจความหมายโดยรวมของข้อความต้องวิเคราะห์หาหน่วยภาษาที่ถูกละออกไปด้วย

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยยังพบอีกว่าการใช้สัญญาณรูปในข้อความต่อเนื่องภาษาเขมรมีการใช้เป็นรูปอ้างอิงซึ่งปรากฏอย่างสม่ำเสมอแม้ว่าหน่วยภาษาจะไม่ปรากฏรูปในโครงสร้างผิวและข้อความก็ยังสื่อความหมายได้สมบูรณ์ซึ่งสอดคล้องกับเฮย์แมน⁴ ได้กล่าวว่าในภาษาเขมรการใช้รูปอ้างอิงตามสัญญาณรูป (zero anaphors) เป็นกลไกทางภาษาที่ปรากฏสม่ำเสมอในข้อความต่อเนื่องภาษาเขมร ผู้วิจัยยังพบอีกว่าในข้อความต่อเนื่องหนึ่งๆ หากพบการซ้ำรูปภาษาเดิมมาแล้วครั้งหนึ่ง และในข้อความที่ตามมาต้องการซ้ำความหมายอีก มีแนวโน้มอย่างมากที่จะเลือกใช้สัญญาณรูปแทนการซ้ำรูปภาษาเดิมครั้งที่สอง ตัวอย่างหลายตัวอย่างในงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าในข้อความภาษาเขมรจะไม่ซ้ำรูปภาษาเดิมหลายครั้งโดยไม่จำเป็น

จากการวิเคราะห์สัญญาณรูปในข้อความต่อเนื่องครั้งนี้ผู้วิจัยพบว่าโครงสร้างที่สามารถละรูปภาษาออกจากข้อความต่อเนื่องในภาษาเขมรแบ่งเป็นโครงสร้างหน่วยนาม โครงสร้างหน่วยกริยา และโครงสร้างหน่วยอนุพจน์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ฮัลลiday และฮาซัน⁵ อย่างไรก็ตามในงานวิจัยนี้ยังพบว่าโครงสร้างที่ละรูปภาษานั้นเป็นได้ทั้งหน่วยแก่นหรือส่วนขยายในโครงสร้างนั้นๆ ผู้วิจัยมีประเด็นในการอภิปรายผลในแต่ละโครงสร้างดังนี้

1. สัญญาณรูปหน่วยนาม

หน่วยนามทำหน้าที่ทางไวยากรณ์เป็นหน่วยประธาน หน่วยกรรม หรือส่วนเติมเต็ม ที่ระบุผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำ หรือผู้รับผลการกระทำ ฯลฯ เป็นหน่วยหลักทางความหมายในโครงสร้างทางไวยากรณ์ แต่ในข้อความต่อเนื่องรูปภาษาของหน่วยหลักทางความหมายดังกล่าวสามารถละออกได้ โดยข้อความยังคงความหมายเดิม และไม่ผิดไวยากรณ์ในภาษา จากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มกับผู้พูดภาษาเขมรยืนยันได้ว่า แม้จะไม่ปรากฏรูปภาษาของหน่วยนามในข้อความ แต่ผู้พูดภาษาเขมรยังระบุความหมายของหน่วยนามได้ ความหมายและหน้าที่ของหน่วยภาษาที่ถูกละรูปออกไปยังคงอยู่ในข้อความนั้นๆ

สัญญาณรูปจะแสดงความหมายเดียวกับหน่วยนามที่สัญญาณรูปเชื่อมโยงความหมายเสมอ จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยพบทั้งหน่วยนามที่บ่งความหมายพหูพจน์ อาทิ **ក្រុមគ្រូពេទ្យ** "กลุ่มหมอ"

³ M.A.K. Halliday, *Introduction of Fuctional Grammar*. (Oxford : Routledge 2014)

⁴ John Haiman, *Cambodian: Khmer* (Philadelphia : John Benjamins Publishing, 2011)

⁵ M.A.K. Halliday and Rugaiya Hasan, *Cohesion in English* (Londaon : Longman, 1976)

ពួកអ្នកនាយទុន “พวกกลุ่มนายทุน” เมื่อรูปภาษาดังกล่าวถูกละออกจากข้อความ สุนทรูรูปจะยังคงบ่ง ความหมายพหูพจน์ของหน่วยนาม ในทำนองเดียวกันหน่วยนามที่บ่งความหมายแสดงความสัมพันธ์ทาง สายเลือด อาทิ บ្តាយ “แม่” យាយ “ยาย” สุนทรูรูปก็ยังคงบ่งความหมายแสดงความสัมพันธ์ทางสายเลือด เช่นกัน

หน่วยนามที่เป็นชื่อเรียกเฉพาะบุคคลและมีคำสรรพนาม លោក “คุณ” ปรากฏร่วมด้วย ใน โครงสร้าง “លោក + ชื่อเรียกเฉพาะบุคคล” เมื่อจะเข้าใจความหมาย ในบางกรณีสามารถใช้สุนทรูรูปละรูป ภาษาทิ้งสองจากข้อความได้ แต่ในกรณีที่มีหน่วยนามอื่นทำหน้าที่ประธานแทรกกระหว่างข้อความ สุนทรูรูปจะละชื่อเรียกเฉพาะบุคคลเท่านั้น โดยสรรพนาม លោក “คุณ” เป็นหน่วยภาษาที่ต้องปรากฏรูป เสมอในข้อความที่ต้องเข้าใจความหมาย หากตัดคำดังกล่าวข้อความจะผิดไวยากรณ์ใช้ข้อความในภาษาเขมร ไม่ได้

ผลจากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าสุนทรูรูปที่เชื่อมโยงความหมายกับรูปภาษาที่ปรากฏนำมา ก่อนทำหน้าที่ทางไวยากรณ์เหมือนหรือต่างกันได้ สมเกียรติ วัฒนาพงษากุล⁶ ได้เสนอไว้ว่า “ความหมาย และหน้าที่ของหน่วยสุนทรูรูปในโครงสร้างไวยากรณ์มีความสัมพันธ์กับรูปภาษาที่ปรากฏนำมา ก่อนกล่าวคือหากรูปภาษาที่ปรากฏนำมาทำหน้าที่เป็นประธานของประโยค หน่วยสุนทรูรูปก็ทำหน้าที่เป็น ประธานในประโยคต่อไป ในทำนองกลับกันหากรูปภาษาที่ปรากฏนำมาทำหน้าที่เป็นกรรมของ ประโยค หน่วยสุนทรูรูปก็ทำหน้าที่เป็นกรรมของประโยคต่อไปเช่นกัน” ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ได้ขยาย ความรู้ที่สมเกียรติได้เคยเสนอไว้ว่าหน่วยทั้งสองสามารถทำหน้าที่เหมือนหรือต่างกันได้ กล่าวคือ รูป ภาษาที่ปรากฏนำมาอาจทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน ในขณะที่สุนทรูรูปสามารถทำหน้าที่อื่นได้ ทั้ง หน่วยกรรม ส่วนเติมเต็ม หรือหน่วยแสดงความเป็นเจ้าของ ฯลฯ แม้ว่าทั้งสองจะทำหน้าที่ต่างกันแต่ต้อง คำนึงถึงโครงสร้างไวยากรณ์ในภาษาเขมรเพื่ออาศัยกระบวนการเกาะเกี่ยวความให้ดำเนินต่อไปได้

สุนทรูรูปหน่วยนามที่จำแนกเป็นคำนาม นามวลี (การละทั้งนามวลีและการละบางส่วนของ นามวลี) คำสรรพนามและคำที่ทำหน้าที่เหมือนคำสรรพนาม แสดงให้เห็นว่าหน่วยนามชนิดต่างๆ ใน โครงสร้างนามวลีภาษาเขมร ทั้งคำนามทั่วไป คำนามกับส่วนขยาย คำสรรพนาม คำเรียกอาชีพ/ตำแหน่ง คำบอกสถานภาพบุคคล คำเรียกชื่อเฉพาะบุคคล และคำเรียกญาติ สามารถละรูปภาษาออกจากข้อความ ได้ หากรูปภาษานั้นเคยปรากฏนำมาก่อนแล้ว โดยที่หน้าที่และความหมายของหน่วยนามยังคงปรากฏอยู่ ทั้งนี้หน่วยนามที่ละออกจากข้อความทำหน้าที่เป็นประธาน กรรม หรือส่วนเติมเต็มของประโยคก็ได้

⁶ สมเกียรติ วัฒนาพงษากุล. รูปแทนหน่วยนามในภาษาเขมร. รายงานการวิจัยเสนอต่อสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2556.

2. สุนทรียรูปหน่วยกริยา

สุนทรียรูปหน่วยกริยาที่ละรูปภาษาออกจากข้อความพบทั้งการละกริยาเดี่ยว กริยาเรียง และกริยากับส่วนขยาย ผลจากการวิจัยพบว่าโครงสร้างหน่วยกริยาที่ถูกละออกจากข้อความอาจเป็นกริยาหลักของประโยค โดยที่ส่วนขยายของกริยายังคงปรากฏอยู่ในข้อความที่ตามมาก็ได้ หรือละทั้งกริยาหลักและส่วนขยายก็ได้ ในขณะที่สุนทรียรูปหน่วยกริยาที่มีคำช่วยกริยาปรากฏร่วมด้วย อาทิ ចង់ “อยาก” ត្រូវការ “ต้องการ” หรือ คำปฏิเสธ មិន หรือ អត់ “ไม่” บางคำละรูปภาษาออกไม่ได้ในการซ้ำความหมายครั้งที่สอง หากละรูปภาษาพร้อมกับกริยาหลักจะทำให้ข้อความผิดไวยากรณ์ ในขณะที่คำช่วยกริยาบางคำ อาทิ បាន “ได้” เมื่อปรากฏร่วมกับกริยาเรียง สามารถละรูปภาษาพร้อมกับกริยาเรียงได้ โดยที่ข้อความไม่ผิดไวยากรณ์ และยังสามารถสื่อความในภาษาเขมรได้สมบูรณ์ ประเด็นดังกล่าวสะท้อนให้เห็นความสำคัญของกลไกการใช้สุนทรียรูปที่ละรูปภาษาออกจากข้อความ เมื่อคำช่วยกริยาแสดงความหมายบ่งแนวโน้มการกระทำ การณ์ลักษณะ ทัศนภาวะของกริยาหลักให้ชัดเจนขึ้น บางข้อความคำดังกล่าวสามารถละไปพร้อมกับกริยาได้ ในขณะที่บางข้อความคำดังกล่าวเป็นหน่วยภาษาที่จำเป็นต้องปรากฏรูปภาษาเพื่อให้กระบวนการเกาะเกี่ยวความดำเนินไปได้ และทำให้ข้อความถูกไวยากรณ์ในภาษา ประเด็นดังกล่าวสัมพันธ์โดยตรงกับแนวคิดของ Quirk⁷ ที่เสนอว่าการละรูปภาษาออกจากข้อความต้องคำนึงถึงไวยากรณ์ในภาษานั้นๆ ด้วย หากรูปภาษาหนึ่งถูกละออกไปแล้วทำให้ข้อความผิดไวยากรณ์ การละรูปภาษานั้นก็ไม่สามารถใช้ในข้อความได้ แม้ว่ารูปภาษาจะปรากฏมาหลายครั้งแล้วแต่ก็ต้องปรากฏซ้ำหากทำให้ข้อความนั้นถูกหลักไวยากรณ์

ผลจากการวิจัยยังแสดงให้เห็นว่าโครงสร้างกริยาเรียงที่ถูกละออกจากข้อความโดยใช้สุนทรียรูปเข้าแทนที่นั้น มักมีคำกริยาที่ประกอบด้วยคำว่า អោយ “ให้” ទៅ “ไป” មក “มา” យក “เอา” ប្រើ “ใช้” ปรากฏร่วมกับคำกริยาอื่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสติเฟน เซล์ฟ⁸ ที่เสนอว่าคำกริยาในโครงสร้างกริยาเรียงมักมีคำดังกล่าวปรากฏร่วมกับคำกริยาอื่นเสมอ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยยังพบอีกว่าโครงสร้างกริยาเรียงที่ประกอบด้วยคำกริยาหลายคำ มักถูกละรูปภาษาในการกล่าวซ้ำครั้งต่อไป เพื่อไม่ให้ข้อความนั้นเยิ่นเย้อเกินจำเป็น นอกจากนี้ สุนทรียรูปหน่วยกริยาเรียงสั้นๆของกริยาเรียงเพิ่มในข้อความที่ตามมาด้วยก็ได้ โดยเติมคำกริยาอื่นที่มีความหมายเป็นไปในทำนองเดียวกัน ทั้งนี้คำกริยาที่เติมเข้ามาจะแสดงความหมายร่วมกับสุนทรียรูปหน่วยกริยาเรียงเสมอ

⁷ Quirk et al., *A Comprehensive Grammar of English*. (London : Longman 1985) 128.

⁸ Stephen Self, Another Look at Serial Verb Constructions in Khmer , in *Mon-Khmer Studies* VOLUME 43.1 Papers from the 5th International Conference on Austroasiatic Linguistics (Canberra, September 4-5, 2013)

3. สุนทรียภาพหน่วยอนุพากย์

โครงสร้างอนุพากย์ที่ถูกแกะออกจากข้อความภาษาเขมรมีทั้งการละทิ้งอนุพากย์และการละบางส่วนของอนุพากย์ ผลจากการวิจัยพบการละทิ้งอนุพากย์มากกว่าการละบางส่วน อนุพากย์ที่ถูกแกะออกจากข้อความมีหลายชนิด ทั้งอนุพากย์คุณศัพท์ซึ่งทำหน้าที่ขยายหน่วยประธานหรือหน่วยกรรม อนุพากย์หลักทำหน้าที่เป็นส่วนหนึ่งของหน่วยประโยคหรือทำหน้าที่เป็นหน่วยประโยคมากกว่าหนึ่งหน่วย อนุพากย์นามคือประโยคที่ลดฐานะลงทำหน้าที่เหมือนนามวลี และอนุพากย์วิเศษณ์ทำหน้าที่ขยายหน่วยแก่นของภาคแสดง โดยปกติอนุพากย์จะประกอบด้วยคำหลายคำและทำหน้าที่ขยายส่วนหลักของประโยค เมื่อข้อความต้องการข้อความหมายแต่ไม่ต้องการซ้ำรูปภาษา สุนทรียภาพจะเข้าแทนที่ในข้อความที่ตามมา แม้ว่าจะไม่ปรากฏรูปภาษาของอนุพากย์ในข้อความแล้วก็ตาม แต่ความหมายและหน้าที่ของอนุพากย์ประเภทต่างๆ ที่ถูกแกะออกไปยังคงปรากฏอยู่

อนุพากย์ทำหน้าที่ขยายส่วนหลักของประโยค ข้อความต่อเนื่องที่ซ้ำความหมายของอนุพากย์จะใช้สุนทรียภาพเพื่อลดรูปภาษาเดิมออกจากข้อความ โดยเฉพาะเมื่อต้องการซ้ำความหมายหลายครั้ง หน่วยอนุพากย์ก็จะถูกแกะออกจากข้อความเสมอ อาทิ ข้อความว่า **ដំណាំអំពៅដែលអ្នករស់នៅក្នុងភូមិសាស្ត្រ ស្រុកបន្ទាយមាស កំពង់ដំរី ទាំងខ្ទប់ប្រាំងខ្ទប់វិស្សា** "อ้อยที่คนอาศัยอยู่ในภูมิศาสตร์ ตำบลบันทายมาศ กำลั้งปลุกทั้งในฤดูแล้งและฤดูฝน" อนุพากย์คุณศัพท์ในข้อความดังกล่าวประกอบด้วยคำหลายคำคือ **ដែលអ្នករស់នៅក្នុងភូមិសាស្ត្រស្រុកបន្ទាយមាសកំពង់ដំរី ទាំងខ្ទប់ប្រាំងខ្ទប់វិស្សា** "ที่คนอาศัยอยู่ใน พุมชะ ตำบลบ็อนเตียน เมียะกำลั้งปลุกทั้งใน ฤดูแล้ง และ ฤดูฝน" การซ้ำรูปภาษาของอนุพากย์ทำให้ข้อความเยิ่นเย้อและยังทำให้ผู้รับสารจับ "ความ" ในข้อความได้ยาก ผู้วิจัยเห็นว่าหน่วยอนุพากย์เมื่อทำหน้าที่ขยายส่วนหลักของประโยคสามารถแกะออกได้ แม้ว่าในข้อความมีการกล่าวถึงสิ่งอื่นแทรกระหว่างสุนทรียภาพหน่วยอนุพากย์ก็ตาม

สำหรับการละบางส่วนของอนุพากย์ ส่วนของอนุพากย์ที่ถูกลดรูปภาษาในการกล่าวซ้ำจะเป็นส่วนขยายในอนุพากย์ ส่วนหน่วยแก่นของอนุพากย์ยังคงปรากฏรูปภาษาในการกล่าวซ้ำครั้งที่ 2 จากการทดสอบกับผู้พูดภาษาเขมรหากตัดหน่วยแก่นของอนุพากย์ออกโดยไม่ปรากฏรูปภาษาบางข้อความจะผิดไวยากรณ์ในภาษาเขมรและใช้สื่อความไม่ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ควรวิเคราะห์สุนทรียภาพในภาษาเขมรโบราณ
2. ควรศึกษาเปรียบเทียบกลไกการใช้สุนทรียภาพภาษาเขมรปัจจุบันกับภาษาเขมรสมัยต่างๆ
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบกลไกการใช้สุนทรียภาพภาษาเขมรกับภาษาไทยปัจจุบัน